

Ensamkommande barn som försvinner

Verksamhetsstöd för Kalmar län

Ensamkommande barn som försvinner

Meddelande 2019:07

ISSN 0348-8748

Utgiven av: Länsstyrelsen Kalmar län

Ansvarig enhet: Enheten för social hållbarhet

Text: Moa Brändström

Layout: Emma Sabel

Omslagsbild: Everst/Mostphotos

Tryckt hos: Lenanders Grafiska AB, 2019

Förord

Ensamkommande barn och unga som försvinner från myndigheternas mottagningssystem hamnar helt utanför samhällets skyddsnät och löper stor risk att exploateras för sexuella ändamål, tvångsarbete eller tiggeri.¹ Det är heller inte ovanligt att barn försvinner på resan till trygghet eller under asylprocessen. Barns försvinnande är ett komplext samhällsproblem som berör många aktörer. Det är en utmaning som inte kan lösas av en aktör enskilt utan den måste lösas tillsammans i samverkan mellan samhällets trygghetsskapande resurser inom stat, region och kommun.

För att öka skyddet för de ensamkommande barn och unga som vi möter behövs en bättre samverkan och samordning av insatser. Vi behöver samverka för att tillsammans säkerställa att barns rättigheter tillgodoses² och vi behöver samordna våra insatser vid risk för avvikande, ett avvikande och påträffande. För att främja samordning och samverkan har en samverkansgrupp bestående av olika aktörer från länet³ arbetat fram konkreta arbetssätt, verktyg och checklistor. Ensamkommande barn och unga har deltagit för att ge sina erfarenheter av mottagandet och vilken information de behöver. Resultatet av detta arbete finns samlat i detta verksamhetsstöd.

Verksamhetsstödet ska tydliggöra ansvar och roller för att förhindra att barn försvinner, agera samordnat när ett försvinnande inträffat och effektivisera arbetet när ett barn påträffas. Verksamhetsstödet har ett särskilt fokus på att koordinera och förstärka aktörernas förebyggande arbete med de ensamkommande barnen för att förhindra att de försvinner, utsätts för och/eller begår brott.

Även om mycket av informationen i detta verksamhetsstöd gäller just gruppen ensamkommande flickor och pojkar är det viktigt att innehållet tolkas och beaktas för alla barn och vuxna som söker asyl i Sverige.

Thomas Carlzon
Landshövding Kalmar län

---

¹ 64 procent av 210 identifierade ärenden handlade om misstänkt människohandel med ensamkommande, R2015-30 *Människohandel med barn*.

² Sverige är förpliktigt att följa FN:s konvention om barns rättigheter. Hela den offentliga sektorn och dess anställda ska respektera, skydda och uppfylla barnkonventionen.

³ I samverkansgruppen har följande deltagit: Polisen, Mönsterås kommun, Högsby kommun, Kalmarsunds gymnasieförbund, Hultsfreds kommun, Region Kalmar län, Migrationsverket samt Länsstyrelsen Kalmar län.

Innehållsförteckning

Förord	3
Inledning	6
Agenda 2030	6
Barnets rättigheter	9
Barnets bästa	9
Viktiga skyddsfaktorer	10
För mer information	13
Del I: Förebyggande arbete för att motverka att ensamkommande barn avviker	14
Vid ankomst	14
Förebyggande insatser för barn i ankomstskedet	16
Efter anvisning	16
Förebyggande insatser för barn efter anvisning	17
Checklista i förebyggande syfte – riskfaktorer/riskbeteenden	22
Del II: När ett barn avviker	25
Rutiner när ett barn avviker i ankomstskedet	25
Checklista vid avvikande efter anvisning	26
Avslut av ärende	26
Del III: När ett barn kommer tillbaka eller påträffas	28
Bemötande och agerande vid påträffande av ett barn eller ungdom i riskmiljö	29
Bemötande och agerande när den unge kommer tillbaka till boendet	29
Gör en bedömning av vad som framkommit	30

Bilaga 1 – Riskfaktorer för avvikande	32
Riskfaktor 1: Barnet/den unge har fått avslag och vill undvika utvisning eller känner stark rädsla för avslag/utvisning	32
Riskfaktor 2: Barnet/den unge vill till en annan kommun där den har släkt eller bekanta, eller vill resa vidare till ett annat land	38
Riskfaktor 3: Den unge har hamnat i/riskerar att hamna i missbruk och/eller kriminalitet	38
Riskfaktor 4: Den unge uppvisar psykosociala problem	39
Riskfaktor 5: Problem kopplat till förhållande i boendet	40
Riskfaktor 6: Misstänkt hedersproblematik	44
Riskfaktor 7: Misstänkt koppling till människohandel	44
Bilaga 2 – Rutinkarta: Ensamkommande barn som avviker	46
Bilaga 3 – Anmälningssblankett om avviket/försvunnet ensamkommande barn/ungdom	47
Bilaga 4 – Bedömningsformulär för kommun när ensamkommande barn avviker	50
Bilaga 5 – Underlag för uppföljning, åtgärder och statistikföring	54
Uppgifter för statistikföring och uppföljning på kommunal nivå	54
Uppgifter för statistikföring och uppföljning hos polisen	55
Bilaga 6 – Kontaktlistor	56
Kontaktlista för dig som är barn eller ungdom och behöver stöd	56
Kontaktlistor för dig som är vuxen och möter ensamkommande barn och unga	58
Bilaga 7 – Information för dig som är barn eller ungdom	66

Inledning

Samverkansgruppen har i stora delar använt sig av material från rutiner i andra län; Stockholm, Östergötland, Jönköping samt Västmanland, och anpassat det för Kalmar län. Verksamhetsstödet är framtaget för att kunna användas av gode män, aktörer från det civila samhället, skola, socialtjänst, polis, boendepersonal och familjehem samt i utvalda delar för barn och unga. Samverkansgruppen vill att det ska vara lätt att göra rätt och att förstå processer.

Detta stöd ska ses som ett levande dokument som revideras vid behov där alla berörda aktörer har ansvar för att uppmärksamma länsstyrelsen på uppkomna revideringsbehov. Varje aktör rekommenderas se över sina rutiner och sitt arbetssätt så att skydd för det enskilda barnet, samverkan med andra aktörer och uppföljning av barn som avviker/försvinner är i enlighet med detta verksamhetsstöd.

Agenda 2030

Sverige har förbundit sig att arbeta för att uppfylla de 17 målen som ingår i Agenda 2030.⁴ Där ingår att arbeta med både generella åtgärder och särskilda insatser för att uppnå ”Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund” (Handlingsplan Agenda 2030 – 2018–2020, sidan 42). Detta verksamhetsstöd har tydliga kopplingar till flera av målen i Agenda 2030.

Mål 1: Ingen fattigdom – främja inkludering, stärka egenmakt och sociala skyddsnet.

Mål 3: Hälsa och välbefinnande – att öka barn och ungas möjligheter att leva hälsosamt, främja en jämlik och jämställd hälsa.

Mål 4: God utbildning för alla – öka barn och ungas möjligheter till delaktighet och inflytande, en jämlik och likvärdig skola

Mål 5: Jämställdhet – främja jämlik tillgång till resurser och delaktighet, synliggöra behov utifrån kön, motverka diskriminering, barnåktenskap och våld mot flickor.

---

⁴ Agenda 2030 syftar till att förändra i riktning mot en hållbar utveckling; ekonomiskt, miljömässigt och socialt. www.globalamalen.se, www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/

Här ser du de åtta mål i Agenda 2030 som *Ensamkommande barn som försvinner – Verksamhetsstöd för Kalmar län* har kopplingar till. Övriga mål som ingår i Agenda 2030 är Mål 2: Ingen hunger, Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla, Mål 7: Hållbar energi för alla, Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion, Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna, Mål 14: Hav och marina resurser, Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald samt Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap.

Mål 8: Ekonomisk tillväxt och arbete för alla – främja inkludering i reguljär arbetsmarknad, eliminera människohandel och barnarbete.

Mål 10: Minskad ojämlikhet inom och mellan länder – stärka barns och ungas rätt till information och delaktighet i frågor som berör dem, att barn som är i behov av stöd från samhället ges en rättssäker, individuell prövning som utgår från barnets bästa, att barnkonventionen tillämpas utan diskriminering.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen – öka jämlikhet mellan barn, ökad delaktighet och inflytande samt tillvarata barn och ungas röster i lokalt beslutsfattande.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen – att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

Foto: Irina Schmidt/Mostphotos

Barnets rättigheter

Ensamkommande barn som söker asyl befinner sig i en speciellt utsatt situation. Det är mottagarlandet som är ansvarig för extra insatser och beskydd. Genom barnkonventionen har Sverige åtagit sig att skydda alla barn som befinner sig i landet. Några viktiga rättigheter:

- Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Inget barn får diskrimineras (Barnkonventionens artikel 2).
- Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet (artikel 3).
- Rätt till liv och utveckling – fysiskt, psykiskt, andligt, socialt och moraliskt (artikel 6). För att utvecklas behöver barn trygghet och möjlighet till lek, fritid.
- Vara delaktig och få sina åsikter respekterade i förhållande till ålder och mognad (artikel 12-13).
- Ha ett fredat privatliv (artikel 16).
- Få skydd (artikel 11, 19, 20, 22, 32-38).
- Gå i skola (artikel 28-29).
- Ha en god hälsa och få hälsovård, sjukvård samt rehabilitering (artikel 24, 39).

Särskilt viktiga artiklar i Barnkonventionen som berör målgruppen ensamkommande barn som försvinner är bland annat artikel 19 och 20 som handlar om barnets rätt till skydd från alla former av våld samt skydd och stöd för barn som berövats sin familjemiljö.

Barnets bästa

Barnets bästa är enligt FN:s barnrättskommitté både en rättighet, en princip och ett tillvägagångssätt. En viktig del i prövningen av barnets bästa är att höra och beakta barnets åsikt. För att ett barn ska kunna göra sin röst hörd och för att barnets åsikter ska beaktas krävs att barnet får all relevant information som behövs. Barn och ungas delaktighet behövs för att säkra kvaliteten i mottagandet av ensamkommande barn och unga samt för att stärka och utveckla barn och unga.

Enligt socialtjänstlagen är behovet att synliggöra barnets situation särskilt stort i de fall då barnet är i behov av skydd: ”Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut

eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande.” (1 kap 2§ Socialtjänstlagen). Barnets bästa förekommer även i Utlänningslagens (2005:716) 1 kap 11§.

Barn och unga har i arbetet med framtagandet av detta verksamhetsstöd lyft vikten av att barn och unga görs delaktiga i det som berör dem; det kan till exempel handla om planering av boende och förberedelse för att klara saker självständigt. Barn och unga vill att vi pratar *med* och inte *om* dem. De vill bemötas med respekt, få information och vara delaktiga. De cirklar med citat som finns på flera sidor i verksamhetsstödet bygger på barn och ungas erfarenheter. De är insamlade genom förberedande samtal och dialog med ensamkommande barn och unga.

Viktiga skyddsfaktorer

Barn och unga lyfter nätverk och utbildning som särskilt viktiga områden att fokusera på i mottagandet. Både nätverk och utbildning ingår bland de skyddsfaktorer som främjar hälsa och som generellt gäller för barn och unga. För ensamkommande barn och unga kan skyddsfaktorerna sammanfattas till:

- Skyddande miljöer och trygga stabila boenden.
- Skolgång.
- Socialt skyddsnät – trygga relationer.
- Rätt stöd vid psykisk ohälsa.
- Meningsfull fritid.

"Skolan hjälper till
att jag mår bra Den
ökar motivationen
Lärarna är som
kompisar Kurator
och skolsköterska
ger bra hjälp"

"Min kontaktperson
bryr sig om mig och
jag kan prata med
hen om hur jag mår
och känner"

"Elever möts inte
'Svenskar' är på sitt
håll och nya elever
på sitt håll"

Viktiga begrepp

Ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare (lag 1994:137 om mottagande av asylsökande m fl) Ett ensamkommande barn är alltså ett barn som kommit till Sverige från utlandet utan vårdnadshavare eller som efter ankomst skiljts från sin vårdnadshavare

Asylboende i Migrationsverkets regi eller eget boende

Barn som anländer till Sverige med familj och asylsökande ensamkommande barn som fyllt 18 år eller skrivits upp i ålder till 18 år och saknar vårdbehov, anvisas till ett asylboende i Migrationsverkets regi En sådan överföring av ansvar medför för den unge att:

- God man inte längre ansvarar för ungdomens ekonomi Förutsatt att inte god man kvarstår
- Så länge ungdomen är asylsökande är boendet för ungdomen inte längre socialtjänstens ansvar, utan Migrationsverkets, om inte LVU (lagen om vård av unga)-liknande skäl föreligger
- Som vuxen har ungdomen inte automatiskt rätt till offentligt biträde i kontakten med Migrationsverket
- Kravet på att det ska finnas ett ordnat mottagande i hemlandet vid återvändande tas bort
- Ungdomen kan resa hem utan att någon vuxen tar emot hen
- Ungdomen ansvarar själv för kontakt med skola vid byte av hemort

De familjer och unga vuxna som väljer att under asyltiden bosätta sig utanför Migrationsverkets anläggningsboende blir så kallade egenbosatta (EBO)

Avviken

Begreppet avviken används i direkt anslutning till att barnet/ungdomen ger sig av från boendet/familjehemmet

Försvunnen

Begreppet försvunnen används när barn/unga varit avvikna i mer än tre månader och inte påträffats eller kommit tillbaka

För mer information

På flykt och försvunnen – en nationell kartläggning av ensamkommande barn som avviser, Länsstyrelsen Stockholms län (2016).

Ensamkommande barn som försvinner, Barnombudsmannen (2017).

Ensamkommande barn och unga – handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter.
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2016/2016-11-8>

Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar. Skrift som vänder sig till dig som är viktig vuxen eller arbetar professionellt med ensamkommande barn och ungdomar i Sverige. Socialstyrelsen, Migrationsverket m.fl.

https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dcob159d67dc6149052/1494849365321/Rapport_ensamkommande+barn.pdf

FN:s barnrättskommittés rekommendationer till Sverige, s.k. *Concluding Observations*.
<https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/fns-barnrattskomite/barnrattskommittens-rekommendationer-till-sverige/>

Kunskapsguiden.se, Socialstyrelsen.

<http://www.kunskapsguiden.se/barn-och-unga/Teman/ensamkommande-barn-och-unga/Sidor/Default.aspx>

Anmäla oro för barn, Socialstyrelsen (2014).

<https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-6-5>

Att samtala med barn – kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården, Socialstyrelsen (2018).

Del I: Förebyggande arbete för att motverka att ensamkommande barn avviker

Detta avsnitt handlar om förebyggande insatser för att undvika att ett barn avviker i samband med att det kommer till Sverige. Det är viktigt att det förebyggande arbetet startar från dag ett, i ankomst- och anvisningskommun, hos Migrationsverket och kommunen och hos de aktörer som där berörs. Det är också viktigt att det finns en förberedelse och ett tillvägagångssätt för de tillfällen det kommer fler ensamkommande barn än förutsett.

Den nationella kartläggningen identifierade sju riskfaktorer som i hög grad påverkar barns beslut att avvika. Mer information om dessa finns i *bilaga 1* och de återfinns även i *checklistan i förebyggande syfte* (s. 22) tillsammans med de riskbeteenden som kartläggningen identifierade.

Riskfaktorerna är:

- Barnet har fått avslag och vill undvika utvisning eller känner stark rädsla för avslag/utvisning.
- Barnet vill till annan kommun där det har släkt/vänner eller bekanta eller vill resa vidare till ett annat land.
- Barnet har hamnat i/riskerar att hamna i missbruk och/eller kriminalitet.
- Barnet uppvisar psykosociala problem.
- Problem kopplat till förhållanden på boendet.
- Misstänkt hedersproblematik.
- Misstänkt koppling till människohandel

Vid ankomst

När ett barn kommer till Sverige och vill söka asyl hänvisas barnet till Migrationsverkets närmaste kontor. Migrationsverket har alltid ett första samtal med barnet i form av registrering av

"Arbeta för att
förhindra – ändra
innan det sker!"

Foto: Gian Luca Vidotto/Mostphotos

en asylansökan. Migrationsverket informerar socialtjänsten i ankomstkommunen om att ett ensamkommande barn har kommit. I det första samtalet tar Migrationsverket reda på barnets bakgrund och identitet samt annan nödvändig information som ligger till grund för anvisning till en kommun. Socialtjänsten i ankomstkommunen beslutar om barnets boendeplicering innan anvisning sker till den kommun som ansvarar för det fortsatta mottagandet.

Förebyggande insatser för barn i ankomstskeket

- Migrationsverket ska ge tydlig och lättillgänglig information till barnet om hela asylprocessen.
- Andra aktörer som socialtjänst, god man, boendepersonal och frivilliga organisationer som träffar barnet bör också tillhandahålla tydlig och lättillgänglig information om asylprocessen till barnet.
- Migrationsverket ska vara extra uppmärksam på riskfaktorer (exempelvis människohandel och annan form av utnyttjande samt barnets hälsa) under första samtalet med barnet.
- Migrationsverket ska göra orosanmälan till socialtjänsten i ankomstkommunen vid minsta oro för barnets välbefinnande och skydd. Detta för att socialtjänsten ska kunna göra en skyddsbedömning för barnets bästa.
- Boendet ska göra orosanmälan till socialtjänsten beträffande barnet om riskfaktorer upptäcks.
- Socialtjänsten ska alltid göra en risk- och skyddsbedömning i första mötet med barnet.
- Socialtjänsten ska vara extra uppmärksam på riskfaktorer för avvikande/försvinnande kring barnet i ankomstskeket, oavsett längden på vistelsen i kommunen. Detta är viktigt för vidare handläggning i anvisningskommunen så att riskfaktorer dokumenteras och överförs mellan de båda socialtjänsterna.

Efter anvisning

När ett barn anvisas till en kommun startar en utredning och barnets behov av insatser och placeringssform bedöms. Det är socialtjänsten i den nya kommunen som beslutar om placering. I den kommun där barnet placeras förordnas en god man och barnet skrivs in i en skola. Barnet erbjuds också hälsoundersökning av hälso- och sjukvården.

Förebyggande insatser för barn efter anvisning

Förebyggande insatser från socialtjänsten

- Socialtjänst samt boende ska ha regelbunden uppföljning med barnet/ungdomen samt tydliga regler kring frånvaro i skola, övernattningar med mera.
- Socialtjänst bör skapa en bild av barnets nätverk och stötta barnet i att upprätta kontaktvägar med anhöriga om det inte anses strida mot barnets bästa.
- Socialtjänsten ska tillhandahålla tydlig och lättillgänglig information om asylprocessen samt prata om beviljande, avslag och återvändande.
- Om barnet tillhör en riskgrupp (se *checklista i förebyggande syfte*, s.22) ska socialtjänsten i ankomst- och anvisningskommunerna ha direktkontakt i ärendet.
- Socialtjänsten ska vara extra uppmärksam på riskfaktorer för ett avvikande/försvinnande och besluta om eventuella insatser.
- Socialtjänsten ska vara extra observanta och stärka stödet runt barnet vid faser i asylprocessen med förhöjd risk för ett avvikande/försvinnande.
- Socialtjänsten ska ha kontinuerlig kontakt med god man. God man ska alltid agera för barnets bästa och har utifrån sitt uppdrag mer information om barnets asylprocess än socialtjänsten.
- Vid misstanke om brott ska polisen alltid kontaktas.

Förebyggande insatser från boendet

- Om barnet bor på ett HVB- eller stödboende bör en kontaktperson utses som har ett extra ansvar för barnet.
- Socialtjänst samt boende ska ha regelbunden uppföljning med barnet/ungdomen samt tydliga regler kring frånvaro i skola, övernattningar med mera.
- Boende och god man bör hjälpa barnet/ungdomen till en meningsfull fritid och stötta personen i att hitta nätverk.
- Boendet ska tillhandahålla tydlig och lättillgänglig information om asylprocessen samt prata om beviljande, avslag och återvändande.
- Foto: Om barnet och god man godkänner att foto används som ett kompletterande underlag vid polisanmälan om avvikande/försvinnande kan det tas på boendet. Information

ska ges om hantering och syftet med fotografering. Fotot ska förvaras inlåst i barnets pärm, enligt gällande sekretessregler.

- Boendet ska vara extra observanta och stärka stödet runt barnet vid faser i asylprocessen med förhöjd risk för avvikande/försvinnande.
- Boendet ska ha kontinuerlig kontakt med god man då god man alltid ska agera för barnets bästa och har utifrån sitt uppdrag mer information om barnets asylprocess än boendet.
- Boendet ska göra orosanmälan till socialtjänsten om riskfaktorer upptäcks eller det finns oro för avvikande/försvinnande.

Förebyggande insatser från skolan

- Vid oro för elevens hälsa, närvaro eller risk för avvikande/försvinnande ska skolan samverka med god man. God man kan vid behov ta vidare kontakt med socialtjänst och boendepersonal.
- Skolan ska vid oro för elevens hälsa (inklusive risk för avvikande/försvinnande) göra orosanmälan till socialtjänsten.
- Om skolan känner oro för barnets måluppfyllnad och/eller mående upprättas vid behov ett åtgärdsprogram.
- Skolan bör arbeta inkluderande för att stötta barn och unga att hitta kompisar/nätverk.

Förebyggande insatser från god man

- Boende och god man bör hjälpa barnet/ungdomen till en meningsfull fritid och stötta personen i att hitta nätverk.
- God man ska tillhandahålla tydlig och lättillgänglig information om asylprocessen samt prata om beviljande, avslag och återvändande.
- God man ska kommunicera oro för att barnet ska avvika/försvinna till socialtjänsten, boendet och barnets mentor eller elevhälsan vid elevens skola.
- För att kunna stötta och förebygga avvikande/försvinnande bör god man informera socialtjänsten, boendet och skolan angående eventuella avslag i asylärenden, om det inte bedöms vara till men för barnet.

The image shows the silhouettes of two people in profile, facing each other as if in conversation. The background is a vibrant sunset sky with shades of purple, pink, and orange. Two white circular callouts are overlaid on the image, containing text in Swedish. The person on the left is wearing a hooded jacket, and the person on the right is wearing a cap.

"Fråga mig!"

"Prata med mig
– inte om mig!"

Förebyggande insatser från hälso- och sjukvården

- Hälso- och sjukvården ska vid hälsoundersökningstillfället särskilt uppmärksamma riskfaktorer för avvikande/försvinnande.
- Hälso- och sjukvården ska samverka med aktörer runt barnet för att uppmärksamma och förebygga risk för avvikande/försvinnande.
- Hälso- och sjukvården ska vid oro för avvikande/försvinnande göra orosanmälan till socialtjänsten.

Förebyggande insatser från Migrationsverket

- Migrationsverket ska ge ensamkommande barn och unga tydlig och lättillgänglig information om asylprocessen samt ge barn som har fått avslagsbeslut stöd i att förbereda sig för återvändandeprocessen.
- Migrationsverket ska särskilt uppmärksamma riskfaktorer för avvikande/försvinnande i alla kontakter med barn och unga.
- Migrationsverket ska vid oro för avvikande/försvinnande göra orosanmälan till socialtjänsten.
- Polisanmälan ska göras i samverkan med socialtjänst om misstanke om människohandel finns.

Foto: Angel Nieto/Mostphotos

Checklista i förebyggande syfte – riskfaktorer/riskbeteenden

Omständigheter då vuxna runt barnet bör vara mer uppmärksamma

- Avslag på asylansökan
- Asylsökande barn närmar sig 18-årsdagen
- Flytt mellan boenden
- Förväntar sig avslag på asylansökan
- Hög frånvaro i skolan
- Oro för inblandning i brottslig verksamhet eller misstanke om människohandel
- Misstankar om hedersproblematik
- Pågående överklagande av asylansökan
- Påtaglig psykisk ohälsa
- Åldersuppskrivning

Riskbeteenden innan avvikning/försvinnande

- Blir hämtad av okända vuxna
- En "anhörig" dyker plötsligt upp och för barnets talan
- Förändrat beteendemönster
- Har mycket pengar, kan inte redovisa för pengarna
- Många telefonsamtal/sms
- Hög frånvaro i skolan
- Oro för användning av alkohol eller droger
- Oro för inblandning i kriminalitet
- Om barnet kom till Sverige i grupp eller med någon som uppges vara släkting
- Varit aktuell hos polisen
- Är ofta borta från boendet

Checklistan finns även att skriva ut från Länsstyrelsens webbplats.

Checklista i förebyggande syfte – riskfaktorer/riskbeteenden

Stödinsatser vid riskfaktorer/riskbeteende

- Prata med barnet/ungdomen
- Aktiv fritid
- Nätverksmöten med berörda parter
- Kontakt med barnets anhöriga/vårdnadshavare (om möjligt)
- Samtalsstöd från elevhälsan i skolan
- Samverkan med frivilligorganisationer
- Skapa en bild av barnets nätverk
- Strukturerad vardag i form av skola eller sysselsättning
- Tidig och regelbunden samverkan mellan skolan, god man, boendet, socialtjänsten och hälso- och sjukvården
- Utredning av stödinsatser utifrån barnets uppvisade problematik
- Utsedd/förordnad god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare
- Utsedd ansvarig kontaktperson på boendet

Vid påtaglig psykisk ohälsa

- Kontakta elevhälsan, barn- och ungdomshälsan, vårdcentralen eller barn- och ungdomspsykiatri
- Om akut – kontakta barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning
- Utred behov av omplacering till boende med extra stöd
- Överväg om LVU ska tillämpas – kontakta ansvarig socialtjänst

Checklistan finns även att skriva ut från Länsstyrelsens webbplats.

Foto: Nadezda Kostina/Mostphotos

Del II: När ett barn avviker

För att skydda barn och förhindra brott ska samtliga berörda kommunala och statliga myndigheter samt andra aktörer agera utifrån gemensamma, likvärdiga och uppdaterade riktlinjer vid avvikande.

Skyddsneten runt barnet är sämre i ankomstskedet än efter att barnet har anvisats till en kommun. Socialtjänsten och Migrationsverket bör vara extra uppmärksamma på barn i ankomstskedet, eftersom risken för människohandel är som störst inom de första 48 timmarnas vistelse i landet.⁵

Rutiner när ett barn avviker i ankomstskedet

1. Socialtjänsten/boendet/god man upptäcker att ett barn har avvikit och gör inom 24 timmar en skyddsbedömning och skickar in en begäran om personefterlysning⁶ till polisen. Vid misstanke om brott⁷ ska en anmälan om detta göras till polisen.
2. Den som upptäckt att ett barn har avvikit tar ansvar för att berörda informeras. Socialtjänsten informerar Migrationsverket.
3. Polisen håller ett förhör med boendepersonalen samt gör en nationell och en internationell efterlysning om försvunnen person. Vid misstanke om brott inleds en förundersökning.
4. Om barnet tidigare har uppgett att hen planerar att resa vidare till ett annat land bör polisen ta kontakt med myndigheterna i det landet.

---

⁵ Summit report. *Best practices and key challenges on interagency cooperation to safeguard unaccompanied children from going missing*, Missing Children Europe (2016), s.26-27.

⁶ Barnombudsmannens rekommendation är att anmälan om ett försvinnande ska vara polisen till handa inom 24 timmar, *Ensamkommande barn som försvinner*; Barnombudsmannen (2017).

⁷ Se Socialstyrelsens allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller barn och unga, SOSF 2014:6, gällande polisanmälan vid brott.

Checklista vid avvikande efter anvisning

- HVB-hemmet/stödboendet/familjehemmet/skolan som upptäckt eller misstänker avvikande kontakter inom 24 timmar socialtjänsten samt barnets gode man. Får boendet inte tag på god man ska de göra en anmälan om försvunnen person till polisen
- God man eller ansvarig socialsekreterare gör en anmälan om försvunnen person inom 24 timmar till polisen
- Socialtjänsten gör en skyddsbedömning inom 24 timmar
  - En initial bedömning om grunderna för ett omedelbart omhändertagande enligt 6§ LVU är uppfyllda
  - Om beslut enligt 6§ LVU tas skickar socialtjänsten en så kallad handräckningsbegäran till polisen för kännedom samt en anmälan till polisen om så kallad försvunnen person
  - Vid misstanke om brott, exempelvis människohandel, görs en anmälan till polisen
  - Kontakta socialjour samt andra uppsökande verksamheter och ge dem kompletterande information om barnet: Namn, nationalitet, ålder, kroppsbyggnad och fotografi på barnet (helst i färg)
- Barnet anmäls försvunnet till 116 000 som är journalnummer för försvunna barn
- I det fall skolan och/eller boendet saknar information om avvikandet meddelar god man skolan och/eller boendet
- Socialtjänsten informerar Migrationsverket om avvikandet
- Polisen håller ett förhör med boendepersonalen och gör en nationell (NEPU) samt en internationell (SIS) efterlysning
  - Riskbedömning görs utifrån omständigheterna i samband med avvikandet samt ålder och kön
  - Polisen inleder en förundersökning vid misstanke om brott
- Om barnet har uppgett att hen planerar att resa vidare till annat land bör polisen ta kontakt med det landets myndigheter

Se även Rutinkarta: Ensamkommande barn som avviker (bilaga 2).

Avslut av ärende

Enligt Socialstyrelsens riktlinjer bör socialtjänsten göra en individuell bedömning i det enskilda fallet om hur länge socialtjänsten ska avvakta med att avsluta ärendet. Bedömningen ska göras i samråd med god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare, boendet och andra berörda samarbetspartners.

- Polisen ska vid avlysning/avskrivning av ärendet meddela socialtjänsten eller anmälare
- Både socialtjänsten och polisen dokumenterar uppgifter för uppföljning (se bilaga 5)
- Barn som inte återkommer inom tre månader efter avvikning noteras som försvunnet vid socialtjänstens avslutande av ärendet
- Migrationsverket ska informera socialtjänsten när de registrerar barnet som avviken

Foto: Eugenio Marongiu/Mostphotos

Del III: När ett barn kommer tillbaka eller påträffas

Vid ett påträffande av ett barn som avvikit är det viktigt att berörda aktörer agerar snabbt och utifrån gemensamma riktlinjer. När ett barn som avvikit påträffas bör socialtjänsten och polisen dokumentera och registrera fakta om barnet och försvinnandet.

Barnet kan påträffas i olika riskmiljöer i eller utanför länet och det är inte alltid barnet vill uppge sin identitet vid ett påträffande, bland annat på grund av rädsla. Polisen, socialtjänstens uppsökande verksamhet, skolan eller frivilligorganisationer kan påträffa avvikna/försvunna och/eller barn som saknar tillstånd för sin vistelse i landet och behöver därför förbereda åtgärder.

Vad som händer när ett barn som försvunnit återfinns beror delvis på om socialtjänsten i den kommun där barnet varit placerad (antingen ankomstkommun eller anvisningskommun) har avskrivit ärendet eller inte. Enligt Socialstyrelsens vägledning är det anvisningskommunen som har ansvar för barnet om det återvänder innan ärendet avslutats hos socialtjänsten. Om ärendet däremot har avslutats hos anvisningskommunen när barnet återfinns, gör Migrationsverket en ny anvisning. Migrationsverket kan i dessa ärenden anvisa barnet tillbaka till första anvisningskommun med hänvisning till anknytning. För att undvika risk för upprepade avvikningar ska/bör socialtjänsten säkerställa att det finns medföljare till barnet vid eventuell resa.

Bemötande och agerande vid påträffande av ett barn eller ungdom i riskmiljö

- Presentera dig själv och vem du är
- Fråga vem barnet är, om denne är asylsökande och hur denne mår. Notera gärna beteckningsnummer (dossinummer) från Migrationsverket om det finns ett sådant
- Lägg märke till barnets kroppsspråk, om barnet visar rädsla eller är påverkad av alkohol och/eller andra droger
- Försök föra ett samtal med barnet ensam för att underlätta för barnet att prata fritt
- Notera var och med vem barnet påträffas samt annan relevant information
- lämna dina kontaktuppgifter till barnet
- Gör en orosanmälan direkt till socialtjänsten i den kommun där påträffandet sker
  - Om barnet tidigare varit bosatt i en annan kommun kontaktar socialtjänsten berörd kommun och informerar om att barnet påträffats samt utbyter relevant information
  - God man ska även kontaktas för utbyte av information
- Kontakta polis om barnet misstänks vara utsatt för brott
- Kontakta sjukvården om barnet har behov av vård
- Om barnet påträffas av polisen överlämnas barnet antingen till socialjouren eller tvångsomhändertas och transporteras till socialjouren i de ärenden ett LVU-beslut finns

Bemötande och agerande när den unge kommer tillbaka till boendet (för boendepersonal och socialtjänst)

- Bekräfta barnet/ungdomen och förmedla att det är bra att hen är tillbaka på boendet
- Försök skapa en tidslinje över vad som hänt och när, vilka personer hen träffat och hur detta har skett
- Fråga om det har hänt något som det är extra viktigt att veta
- Hur kommer det sig att den unge kommit tillbaka?
- Vad har ungdomen för plan de närmaste timmarna/dagarna?
- Gör tillsammans en handlingsplan för de närmaste timmarna eller dagarna
- Boka in uppföljningssamtal i närtid för att fortsätta samtalet

Gör en bedömning av vad som framkommit

- Behövs sjukvård?
- Är hen påverkad av alkohol eller andra droger?
- Finns misstänkt hedersproblematik eller människohandel?
- Hur troligt är det att hen avviker igen?
- Behövs ytterligare insatser för att skydda eller stötta personen?

Vidare är det viktigt att:

- Meddela god man att hen är tillbaka
- Meddela Migrationsverket att hen är tillbaka
- Meddela polisen att hen är tillbaka
- I förekommande fall; meddela vårdnadshavare att hen är tillbaka

Foto: Alexander Farnsworth/Mostphotos

Bilaga 1 – Riskfaktorer för avvikande

Riskfaktor 1: Barnet/den unge har fått avslag och vill undvika utvisning eller känner stark rädsla för avslag/utvisning

Prata om asylprocessen

Det är viktigt att våga prata om asylprocessen, särskilt om avslag och återvändande. Många personer i barnets närhet, såsom boendepersonal, skolpersonal, gode män och socialsekreterare kan genomföra dessa samtal. En grundförutsättning för samtalen är att de vuxna i barnets närhet är mottagliga för samtal och vågar samtala när barnet visar sig redo. Det är också viktigt att utgå från här och nu och förhålla sig till faktiska förutsättningar.

Arbeta redan från början med alternativa målbilder, möjligheten att beviljas uppehållstillstånd samt avslag. Samtalet ska föras under hela asyltiden. Detta ger en mental förberedelse och rustar barnet/den unge för en alternativ handlingsstrategi.

Samtal om asylprocessen – för boendepersonal och/eller andra vuxna

Att tänka på i samtal med barnet:

- Skapa känslomässig trygghet.
- Lugna genom närvaro, inte prat.
- Hjälp till genom att främst lyssna empatiskt.
- Visa att du kan ta emot barnets/den unges alla känslor.
- Våga sätta ord på känslor, till exempel ”du blir arg”, ”du blir besviken”.
- Fokusera på hanterbara känslor, tankar, mål.
- Gör ingen egen tolkning av barnets asylärende, varken positivt eller negativt, och undvik att inge falska förhoppningar för att få barnet/den unge att må bättre i stunden.

**”Tidig information
– inte tre år senare!”**

Samtala om eventuellt avslag på asylansökan

Tänk på att skälen till flykten kanske inte var barnets/den unges egna. Viktiga personer, till exempel familjemedlemmar eller släktingar, kan ha varit avgörande för att barnet flytt. Våga fråga om detta.

- Upplever barnet/den unge ett tryck eller ansvar från viktiga personer, till exempel familjemedlemmar eller släktingar, att åstadkomma något särskilt i Sverige? Som att få uppehållstillstånd, hjälpa till ekonomiskt eller återbetala skuld för flykten?
- Hur upplever barnet/den unge själv att känslor för ett eventuellt avslag yttrar sig? Genom ilska och irritation? Oro eller ångest? Föredrar hen att dra sig undan?
- Känner barnet/den unge ett behov av hjälp att hantera sin eventuella oro eller ångest? Upplevs en rädsla av att känslorna tar över? Är barnet/den unge rädd för sig själv och sina reaktioner/tankar?
- Vad händer om barnet/den unge inte får stanna? Plan A, plan B?

Avslagskris

- Genom hela processen: Vara nära.
- Trösta, ta emot alla känslor. Var empatisk och saklig.
- Verka för att inte ge upp vardagsrutiner: Dygnsrytm, skola, fritid.
- Var flexibel.
- Motverka uppgivenhet.
- Förmedla energi och prata om vinster med tiden här. Lyft den kunskap som införskaffats i Sverige och hur den kan användas.
- Förmedla ett aktörskap, påverka det som påverkas kan.
- Uppmuntra till fortsatt samarbete med myndigheter.

”Det behövs hjälp på plats i hemlandet för att kunna åka tillbaka. Annars är vi rädda för att inte överleva.”

Att förmedla hopp

- Hur har tidigare svåra situationer lösts?
- Vad är du bra på?
- Vad hjälper dig?
- Har du talat med någon där hemma om att du fått avslag?
- Vad finns där hemma?
- Finns det något positivt med att återvända?

”Utan motivation klarar man sig inte. Då kan man må riktigt dåligt.”

Prata om vad som händer vid 18 års-dagen

På samma sätt som barn förbereds för ett eventuellt beslut om avslag krävs ett förberedande arbete inför en 18-årsdag. För att undvika risk för exploatering, psykisk ohälsa, missbruk eller försvinnanden kan ungdomar erbjudas att stanna kvar i den kommun där de varit placerade för att kunna gå kvar i skolan.⁸ Det är kommunen som beslutar om en asylsökande ungdom över 18 år ska få fortsatt hjälp med boende i kommunen.

Rutiner för kommun (socialtjänst/boende/god man) inför den asylsökandes 18-årsdag

- Socialsekreteraren kallar barnet samt god man till besök cirka 2 månader före 18-årsdagen där barnet får information om vad det innebär att fylla 18 år. Relevant information ska lämnas på barnets egna språk.
- Genomför bedömning samt ta beslut om eventuell fortsatt placering i så god tid som möjligt. Meddela Migrationsverket om fortsatt placering är aktuell.

”Det är stressigt att flytta ifrån kompisar och aktiviteter. Jag tappar tid när jag på nytt ska starta om för att nå min dröm.”

⁸ De kan alltid hitta mig, Länsstyrelsen Stockholm, 2018.

- Har barnet skrivits upp i ålder till 18 år ska överförmyndaren meddela Migrationsverket om god man har kvar sitt uppdrag eller inte.
- Om barnet ska flytta ifrån kommunen, informera barnet i så god tid som möjligt om vart hen ska flytta, undersök vilket stöd som finns tillgängligt på den nya orten samt möjligheterna till en meningsfull vardag.
- Stöd barnet i kontakter med skola på den nya orten. Rätten till fortsatt skolgång gäller både språkintruktionsprogrammet och för gymnasie studier.
- Stöd barnet att samla ihop och få med sig relevant dokumentation kring eventuella vårdkontakter och utbildning (exempelvis studieintyg och studieplaner). Eventuella personliga dokument som god man/särskild förordnad vårdnadshavare haft hand om överlämnas till den unge.
- Vid påtaglig psykisk ohälsa, kontakta elevhälsan, vårdcentral eller barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning.

Rutin för Migrationsverket – inför 18-årsdagen

- Migrationsverket kallar den unge till ett 18-årssamtal som genomförs senast 6 veckor före 18-årsdagen. Under samtalet ges information om vad som händer när den unge fyller 18 år. Frågan om behov av boende via Migrationsverket ställs.
- Om svaret på boendefrågan är ja bokas två veckor före 18-årsdagen en plats på ett av Migrationsverkets boenden. När det är möjligt ska plats bokas i samma kommun. Om det blir en annan kommun informeras den unge om att den själv ansvarar för att meddela den nya kommunen om byte av skola.
- Nuvarande boende eller alternativ god man informeras om var den unge kommer att få en plats.
- När flytt datum närmar sig kontaktas det nuvarande boendet, alternativt god man, för att komma överens om dag och tid för hämtning av den unge.
- Cirka 3–5 veckor efter flytt till ett av Migrationsverkets boenden kallas den unge till ett samtal. Under samtalet följer handläggaren upp den unges boendesituation, skolgång, sociala sammanhang och hälsa. Den unge får också möjlighet att ställa frågor.

Rutin för Migrationsverket – vid uppskrivning av ålder

- Migrationsverkets mottagningsenhet meddelar överförmyndarnämnden och socialtjänsten i ansvarig kommun om att den unge har skrivits upp i ålder.
- Överförmyndarnämnden får frågan om god man ska kvarstå.
- Den unge, och god man om förordnandet är aktuellt, kallas in på underrättelse- och 18-årssamtal. Där får den unge också information om eventuell flytt och när den eventuella flytten kommer ske. När den unge blivit uppskriven i ålder sker flytten skyndsamt efter samtalet på Migrationsverket.
- Boende på anläggningsboende i samma kommun eller så nära som möjligt ska eftersträvas.
- Ett nytt LMA-kort beställs.

Foto: Natthapon Ngamthiporn/Mostphotos

För mer information

Filmen *Vad händer nu?* vänder sig till ensamkommande barn under 18 år. Den handlar om första tiden i Sverige, <http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/ensamkommande-barn/filmforensamkommandebarn>

Att göra asylprocessen begriplig: Strömsundsmodellen,
<http://www.begripligt.nu/>

Migrationsverkets information om asylprocessen,
<https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Gode-man/Asylprocessen.html>

Flyktinggruppernas riksråds (FARR) goda råd för asylsökande,
<http://farr.se/sv/att-soeka-asyl/rad-till-asylsoekande>

Rädda barnens checklista för ett bra mottagande av ensamkommande barn,
<https://www.raddabarnen.se/Documents/vad-vi-gor/sverige/barn-pa-flykt/Checklista%20f%c3%b6r%20gott%20mottagande%20av%20ensamkommande%20flyktingbarn.pdf>

UNICEF:s handbok för alla som möter barn på flykt,
<https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/mota-barn-pa-flykt>

Motiverande samtal, MI och GRIT med ensamkommande, Liria Ortiz (2017).

En viktig bok om omsorg – metodhandbok i att stötta ensamkommande unga, Sabina Gušić, Ida Gunge, Johan Andersson (2018), https://vardgivare.skane.se/siteassets/2.-patientadministration/vard-personer-fran-andra-lander/migration-och-asyl/en-viktig-bok-om-omsorg/en_viktig_bok_om_omsorg_pdf.pdf

Att samtala med barn – kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården, Socialstyrelsen (2018).

Risikfaktor 2: Barnet/den unge vill till en annan kommun där den har släkt eller bekanta, eller vill resa vidare till ett annat land

Ta reda på så mycket du kan och ge information om förutsättningarna att flytta till ett annat land eller kommun och dess konsekvenser. Hjälp den unge med viktiga kontakter och gör upp en planering.

Viktiga inledande frågor kan vara kring försörjning, boende, socialt nätverk, sysselsättning/skola och insatser vid behov av vård.

För mer information

Samhällsinformation för unga, Va Med-UNG!, www.vamed.se

Information om Sverige – Jag har kommit utan mina föräldrar,
www.informationsverige.se

Hitta rätt – ett material för ensamkommande, <https://www.informationsverige.se/Svenska/info/Sidor/Hitta-rätt---ett-material-för-ensamkommande.aspx>

Risikfaktor 3: Den unge har hamnat i/riskerar att hamna i missbruk och/eller kriminalitet

För att förebygga missbruk och kriminalitet kan riskfaktorerna minskas men framförallt kan skyddsfaktorerna omkring barnet/den unge ökas/stärkas. Risk- och skyddsfaktorer finns på individnivå, interpersonell nivå samt som faktorer på samhällsnivå. Viktiga skyddsfaktorer är bland annat en fungerade skolgång och fritidsaktiviteter. Ett tryggt nätverk med pålitliga och engagerade vuxna är grundläggande i det förebyggande arbetet.⁹

⁹ Motiverande samtal, MI och GRIT med ensamkommande, s. 276f, Ortiz, 2017).

Vid misstanke om missbruk och/eller kriminalitet är det viktigt att agera. Prata om det i ett så tidigt skede som möjligt, skapa en samlad bild och gör en plan för hur ni ska agera. Samordna den unges nätverk, då ett gott samarbete mellan de aktörer som finns runt barnet kan vara avgörande. Gör barn och unga delaktiga i förändringsarbetet.¹⁰

För mer information

PID, Preventiva insatser mot droger, Malmö stad 2016, för handbok och film, se:
<https://malmo.se/Social---familjefragor/Missbruk--beroende/Stod-till-unga-missbrukare/PID---preventiva-insatser-mot-droger.html>

Motiverande samtal, MI och GRIT med ensamkommande, Liria Ortiz (2017)

Risikfaktor 4: Den unge uppvisar psykosociala problem

Många av de ensamkommande har en del riskfaktorer av att ha upplevt trauma, psykisk ohälsa och att de är utanför sitt familjesammanhang. Här har vuxna ett gemensamt ansvar att ge barnet/ungdomen ett sammanhang där hen på ett tryggt sätt har möjlighet att bearbeta sin situation. Det är viktigt att hjälpa barn/unga att hantera uppkomna situationer, reglera sina känslor, hitta positiva arenor samt vara positiva vuxna förebilder.¹¹

"Se mig! Då mår jag bättre"

"Jag behöver någon att prata med Jag kan se glad ut men är det inte inuti Fråga mig hur jag känner"

¹⁰ *Motiverande samtal, MI och GRIT med ensamkommande, s. 280f, Ortiz, 2017).*

¹¹ *Motiverande samtal, MI och GRIT med ensamkommande, s. 279, Ortiz, 2017).*

Specialiserad vård ska sökas vid behov. Det är viktigt att uppmärksamma när denna vård behövs och jobba motiverande för att få barn/unga att ta emot denna typ av hjälp. Att arbeta förebyggande kan ske genom hälsofrämjande information och aktiviteter, enskilt eller i grupp, exempelvis sömnskola, träning, dryck och mathållning samt avslappning.

För mer information

TMO (Traumamedveten omsorg) – Stöd till barn som upplevt svåra händelser,
www.raddabarnen.se

Psykologiguiden, en webbplats med syfte att sprida kunskap om psykologi till allmänheten, råd och stöd i psykologiska frågor, www.psykologiguiden.se

En viktig bok om omsorg – metodhandbok i att stötta ensamkommande unga, Sabina Gušić, Ida Gunge, Johan Andersson (2018), https://vardgivare.skane.se/siteassets/2.-patientadministration/vard-personer-fran-andra-lander/migration-och-asyl/en-viktig-bok-om-omsorg/en_viktig_bok_om_omsorg_pdf.pdf

Uppdrag psykisk hälsa. Här finns information i skrift och korta filmer om bemötande,
<https://www.uppdragpsykiskhalsa.se/asylsokande-och-nyanlanda/>

Risikfaktor 5: Problem kopplat till förhållande i boendet

Föreståndare för ett HVB och stödboende ansvarar för att det finns ordningsregler för dagliga rutiner på boendet. Dessa ska skapa trygghet och säkerhet för alla som vistas där. Ordningsreglerna ska utarbetas tillsammans med företrädare för de boende och följas upp regelbundet. De ska finnas tillgängliga och vara väl kända för både boende och personal.¹²

---

¹² *Handbok om socialtjänstens ansvar och uppgifter*, Socialstyrelsen, 2016.

Foto: Dan Burch/Mostphotos

Socialnämnden ska noga följa vården av barn och unga genom att besöka och samtala med barnet och med den eller de som har ansvar för den dagliga omsorgen samt med barnets vårdnadshavare. Uppföljningen syftar till att säkerställa att vården är rättssäker och trygg och att den utgår från de vård- och genomförandeplaner som upprättats. Uppföljningen är också ett underlag inför de överväganden respektive omprövningar av vården som ska göras minst varje halvår.

Barn/unga bör besökas av socialsekreterare minst fyra gånger per år men yngre barn eller barn och unga som nyligen placerats i ett familjehem eller hem för vård och boende kan behöva en tätare kontakt. Samtalet ska föras under sådana former att det underlättar för hen att beskriva sin situation och sina upplevelser.

Det är viktigt att uppmärksamma upplevelser av vården, trygghet och relationer, kamrater och fritidsaktiviteter, kontakt med vårdnadshavare och närstående, skolgång och hjälp med skolarbete, trivsel, behov och tillgång till hälso- och sjukvård.¹³ Det är även viktigt att uppmärksamma hedersrelaterat våld och förtryck, mobbing/nätmobbing, sexuella trakasserier eller andra kränkningar.

Insatser för att fånga upp barn och ungas perspektiv är exempelvis kontaktpersoner och husmöten. Det är viktigt att barn och unga vet vart de kan vända sig om de är missnöjda och har klagomål eller synpunkter på verksamheten eller familjehemmet.

”Jag behöver hjälp för att lära mig hur jag ska göra när jag är 18 år”

”Jag vill bli respekterad Att man knacker innan man går in på mitt rum, att man pratar MED och inte OM mig”

¹³ SOSFS, 2012:11, s. 9.

För mer information

Trelleborgsmodellen, <https://www.trelleborg.se/sv/kommun-politik/sa-arbetar-vi-med/trelleborgsmodellen/>

Socialtjänstens handböcker:

Barn och unga i familjehem och HVB – handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter,
Ensamkommande barn och unga – handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter,
www.kunskapsguiden.se

Barn och ungdomars uppfattning om sin trygghet och delaktighet i HVB och LSS-boenden under 2013, Inspektionen för vård och omsorg (2014).

Foto: Håkan Bewert/Mostphotos

Risikfaktor 6: Misstänkt hedersproblematik

Ensamkommande barn och unga kan utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck även om den närmaste familjen inte befinner sig i Sverige. Barn och unga kan både vara offer och förövare.

Barn och unga kan ha kontakt med familj eller släkt i hemlandet som kontrollerar direkt eller indirekt på avstånd. Barn och unga kan placeras i familjehem där hedersrelaterat våld och förtryck kan förekomma. Barn och unga kan utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck av andra landsmän eller ungdomar. För en del unga tar det sig uttryck i psykosomatiska symptom som huvudvärk och magont, våld, kränkningar och hot, begränsningar av handlingsutrymme (val av kläder, rörelsefrihet och fritid, deltagande i skolundervisning) eller krav på äktenskap.

För mer information

Frågemall för att synliggöra flickors respektive pojkars utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, *I hederns namn*, Länsstyrelsen Östergötland (2010).

Att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, Länsstyrelsen Östergötland (2015).

Webb-utbildning: *Hedersrelaterat våld och förtryck*, <http://www.hedersfortryck.se/yrkesverksamma/webbutbildning-om-hedersrelaterat-vald-och-fortryck/>

Könsstämpning av flickor och kvinnor – informationsfilm för föräldrar och vårdnadshavare, <http://www.hedersfortryck.se/hedersfortryck/publikationer/?typ=filmer>

Risikfaktor 7: Misstänkt koppling till människohandel

Aktörer runt ensamkommande barn och unga behöver vara medvetna om att ensamkommande barn är en grupp som riskerar att utsättas för människohandel eller exploatering. Det behövs utbildning, riktlinjer och rutiner för att identifiera misstänkt människohandel och liknande brottslighet.

Det finns flera olika indikationer på att ett barn kan vara utsatt för människohandel, till exempel barnets berättelse, fysiska tecken, tvångsaktenskap, kriminalitet där vuxna finns i bakgrunden eller att barnet styrs av någon som ringer ofta.

Vid misstanke om att ett barn/ungdom utsatts för människohandel är det viktigt att skapa en trygg miljö för barnet med högt säkerhetstänkande och ökad tillsyn, erbjuda krisbehandling om det behövs, samtala med barnet och berätta vad som kommer att hända, lyssna på barnets egna önskemål och ha ett nära samarbete mellan boende, socialtjänst, polis och Migrationsverket.

För mer information

Om indikatorer: Kan detta vara människohandel?, Länsstyrelsen Stockholm (2015).

De kan alltid hitta mig – studie om människohandel och utsatta barngruppers livsvillkor, Länsstyrelsen Stockholm (2018).

De förlorade barnen, Jens Mikkelsen och Katia Wagner (2013).

Pojkarna och de ensamma poliserna, Katia Wagner (2017).

Den långa resan – möten med barn som misstänks vara utsatta för människohandel, Länsstyrelsen Stockholm (2015).

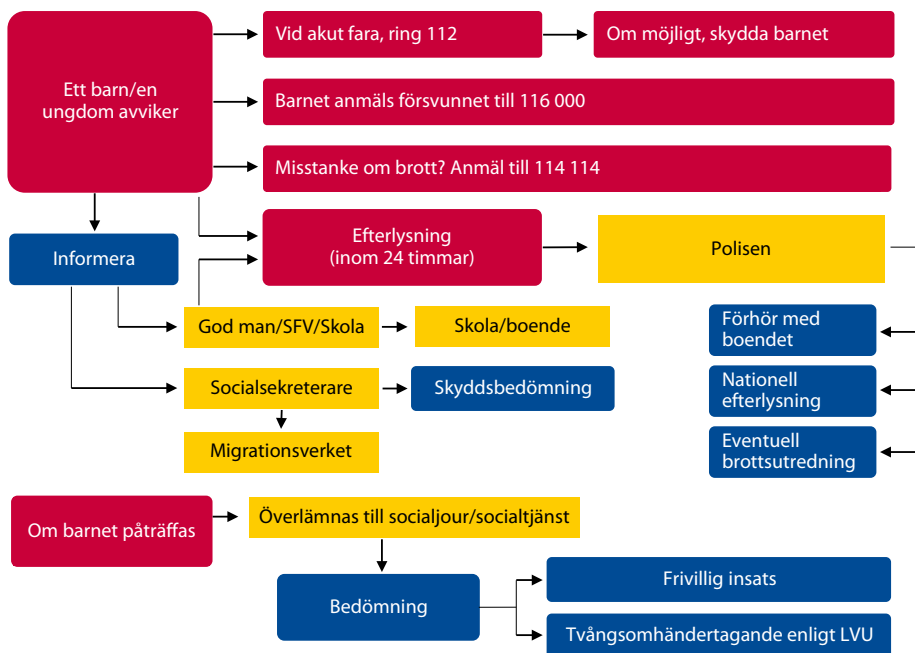
Människohandel med barn och unga, Länsstyrelsen Stockholm (2017).

Att samtala med barn, bilaga 1: Att samtala med barn om sexuella övergrepp och människohandel, Socialstyrelsen (2018).

Webb-utbildning: *Människohandel med barn och unga*, <https://www.nmtsverige.se/yrkesverksamma/utbildningar/manniskohandel-med-barn-och-unga>

Webb-utbildning: *Sex mot ersättning*, Socialstyrelsen.

Bilaga 2 – Rutinkarta: Ensamkommande barn som avviker

Förebygg

- Främja barn och ungas delaktighet i planering och samhällslivet.
- Ge återkommande tydlig och lättillgänglig information om vardagsfrågor och hela asylprocessen till barnet.
- Var uppmärksam på riskfaktorer (se verksamhetsstöd).
- Gör orosanmälan till socialtjänsten vid minsta oro för barnets välbefinnande och skydd.
- Stärk stödet runt barnet vid faser i asylprocessen med förhöjd risk för avvikning/försvinande.
- Samverka kring barnet och händelser i asylprocessen.

Socialtjänsten i din kommun

Polisen 112

Stödtelefon för yrkesverksamma: 020 390 000

Bilaga 3 – Anmälningssblankett om avviket/försvunnet ensamkommande barn/ungdom

Datum: *Uppgiften lämnas till polisen*
Telefon: 114 14

Diarienummer: *E-post: samverkan.po-kalmar-kronoberg@polisen.se*

Personuppgifter

Personnummer/födelsedatum:

LMA-nr:

Namn:

Adress:

Mobiltelefon:

E-postadress:

Användarnamn på sociala medier:

God man:

Kontaktuppgifter till familj, släkt eller vänner i eller utanför landet:

Socialt engagemang (idrotts- eller kulturföreningar m m):

Skola:

Bankkort, nummer:

Vid tolkbehov, vilket språk:

Beskrivning av barnet/ungdomen

Bild på barnet/ungdomen bifogas

Kön:

Längd:

Hårfärg:

Ögonfärg:

Kroppform:

Andra kännetecken (tatueringar, ärr, glasögon m m):

Klädsel vid försvinnandet:

Har barnet/ungdomen några särskilda behov (sjukdom/diagnos eller annat):

Övrigt

Har barnet/ungdomen försvunnit tidigare? JA/NEJ:

Om JA, var har då barnet/ungdomen varit någonstans?

Om JA, vad var anledningen/motivet till att barnet/ungdomen försvann?

När sågs barnet/ungdomen senast, på vilken plats och av vem (namn och telefonnummer)?

Försvann barnet/ungdomen ensam eller i sällskap med någon?

Om JA, med vem? (Namn och kontaktuppgifter):

Har barnet/ungdomen uppgett sig vara på väg någon annanstans? (Om JA, var och varför):

Tog barnet/ungdomen med sig sina tillhörigheter?

Har okända personer sökt kontakt eller synts till i närheten av barnet/ungdomen innan försvinnandet?

Har barnet/ungdomen fått något negativt besked i sin asylprocess eller annat besked nyligen?

Finns det misstanke/kännedom om att barnet/ungdomen använder narkotika?

Observera! Återkoppla till polisen snarast om personen återkommit eller på annat sätt gett sig till känna.

Bilaga 4 – Bedömningsformulär för kommun när ensamkommande barn avviker

Underlaget används av socialtjänsten när ett ensamkommande barn/ungdom avviker eller försvinner och ligger till grund för vidare åtgärder, uppföljning och statistikföring.

Ålder:

Kön:

Nationalitet:

Boendepacering:

Orsak till avvikande eller försvinnande

Avslag och vill undvika avvisning?	Ja	Nej	Möjligt
------------------------------------	----	-----	---------

Beskrivning:

Rädsla för avslag/utvisning?	Ja	Nej	Möjligt
------------------------------	----	-----	---------

Beskrivning:

Vill till en annan kommun där den unge har släkt eller bekanta?	Ja	Nej	Möjligt
---	----	-----	---------

Beskrivning:

Vill resa vidare till annat land?	Ja	Nej	Möjligt
-----------------------------------	----	-----	---------

Beskrivning:

Missbruk/kriminalitet?	Ja	Nej	Möjligt
------------------------	----	-----	---------

Beskrivning:

Psykosociala problem?	Ja	Nej	Möjligt
-----------------------	----	-----	---------

Beskrivning:

Problem kopplat till förhållande i boendet?	Ja	Nej	Möjligt
---	----	-----	---------

Beskrivning:

Misstänkt hedersproblematik?	Ja	Nej	Möjligt
------------------------------	----	-----	---------

Beskrivning:

Misstänkt koppling till människohandel?	Ja	Nej	Möjligt
---	----	-----	---------

Beskrivning:

Hur var den senaste kontakten med den unge?

Hur har ungdomens känsloläge yttrat sig den senaste tiden? (t ex oro, aggressivitet, suicidtankar):

Vad kan kopplas till avvikandet? Har det förekommit ett riskbeteende?

(Bli hämtad av okända vuxna, en "anhörig" dyker plötsligt upp och för barnets talan, förändrat beteendemönster, har mycket pengar och kan inte redovisa för pengarna, många telefonsamtal/sms, hög frånvaro i skolan, misstänkt användning av alkohol eller droger, misstänkt kriminalitet, om barnet kom till Sverige i grupp eller med någon som uppges vara släkting, varit aktuell hos polisen, är ofta borta från boendet.)

Sammanfattande bedömning:

Åtgärder

Vidtagna åtgärder

Ja Nej Datum Sign

Är ansvarig socialsekreterare informerad?

Är god man informerad?

Är Migrationsverket informerade?

Är polisanmälan gjord?

Behöver utredning enligt SoL inledas?

Behöver utredning enligt LVU inledas?

Ärendet avslutat och barnet noterat som försvunnet

Vidare försök att komma i kontakt med den unge

Datum

Hur?

Av vem?

Sign

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

Vid påträffande

Av vem?

Var?

*Tillstånd? (t.ex. utifrån
riskfaktorerna)*

*Erbjudna insatser?
(JA/NEJ)*

--	--	--	--

--	--	--	--

Bilaga 5 – Underlag för uppföljning, åtgärder och statistikföring

Länsstyrelsen ansvarar för att hämta in relevant statistik från berörda aktörer och för att uppgifterna om avvikande/försvinnande sammanställs på regional nivå. Uppföljning ska genomföras årligen.

Uppgifter för statistikföring och uppföljning på kommunal nivå

1 Antal avvikningar under året?

2 Antal upprepade avvikningar, d v s att samma barn avvikit flera gånger, under året?

3 Antal försvinnanden (ärenden avskrivna med en notering om att barnet är försvunnet)?

4 Antal avvikningar utifrån placeringsform?

- HVB
- Stödboende
- Familjehem
- Annat

Kommentar:

5 Utifrån er kommuns samlade erfarenhet; i vilken utsträckning har följande riskfaktorer varit aktuella i samband med att barn avvikit? *1. Inte aktuellt, 2. I låg grad, 3. I viss grad, 4. I hög grad, 5. I mycket hög grad.*

1	2	3	4	5	Barnet har fått avslag och vill undvika utvisning eller känner stark rädsla för avslag/utvisning
1	2	3	4	5	Barnet vill till annan kommun där hen har släkt/vänner/bekanta eller vill resa vidare till ett annat land

1	2	3	4	5	Barnet har hamnat i/riskerar att hamna i missbruk och/eller kriminalitet
1	2	3	4	5	Barnet uppvisar psykosociala problem
1	2	3	4	5	Problem kopplat till förhållanden på boendet
1	2	3	4	5	Misstänkt hedersproblematik
1	2	3	4	5	Misstänkt koppling till människohandel
1	2	3	4	5	Annat:

Uppgifter för statistikföring och uppföljning hos polisen

Polisen bör registrera följande vid anmälan och uppföljning av försvunnen person:

- Särskild specificering för ensamkommande barn som anmäls försvunna.
- Kön, födelseår och nationalitet.
- Brottsmisstanke.

I uppföljningssyfte:

- Lösta fall, nedlagda ärenden etc.

Bilaga 6 – Kontaktlistor

Kontaktlista för dig som är barn eller ungdom och behöver stöd

BRIS – telefon för barn och unga

För barn under 18 år som önskar kontakt med kurator.

Webbplats: www.bris.se

Telefon: 116 111 (gratis och anonymt)

Chatt/e-post: Skapa ett bris-konto och ta kontakt via chatt eller e-post

Språk: Svenska

Barnombudsmannen (BO) – för barn under 18 år

BO berättar om rättigheter och vart man kan vända sig för att få hjälp.

Webbplats: www.bo.se

Telefon: 020-23 10 10 (gratis, anonymt och syns inte på telefonräkningen)

Språk: Svenska

IVO Barn- och ungdomslinjen

Frågor kring rättigheter. Barn kan även ta kontakt och berätta om det som inte fungerar bra i socialtjänsten eller i hälso- och sjukvården.

Webbplats: www.ivo.se

Telefon: 020-120 06 06 (gratis och syns inte på telefonräkningen)

E-post: beratta@ivo.se

Språk: Svenska

Röda Korset – jourhavande kompis

För alla barn och unga upp till 25 år. Prata om vad som helst med en ”kompis”.

Webbplats: www.rkuf.se

Chatt: Anonymt

Språk: Svenska

Rädda barnen stödlinje/helpline – för barn och unga

Barn på flykt och i migration.

Webbplats: www.rb.se

Telefon: 0200-77 88 20 (gratis och anonymt)

Språk: Svenska, dari, engelska, vissa dagar även arabiska, pashto, somaliska och tigrinja

Rädda Barnen – dina rättigheter

Information och stödchatt. Heder, tvångsgifte, kärlek och relationer.

Webbplats: www.dinarattigheter.se

E-post: stodchatt@rb.se

Språk: Svenska

Tjejers rätt i samhället (TRIS)

Webbplats: www.tris.se

Telefon: 0774-40 66 00

E-post: info@tris.se

UMO

Ungdomsmottagning på nätet.

Webbplats: www.umo.se

E-post: info@umo.se

Youmo

Webbplats med information om hälsa, jämställdhet, sex, relationer och rättigheter riktad till nyanlända och asylsökande mellan 13 och 20 år.

Webbplats: www.youmo.se

Språk: Svenska, tigrinja, engelska, dari, arabiska och somaliska

Nationella kompetensteamet kring hedersförtryck

Länsstyrelsen Östergötland.

Webbplats: www.hedersfortryck.se

Telefon: 010-223 57 60

www.mind.se

Hjälp mot självmordsfunderingar. Du kan chatta och mejla.

www.jagvillveta.se

Här kan du läsa vad som är ett brott och hur du kan få hjälp om du varit med om ett brott. Det finns också information om vad som händer när man anmäler och om det blir rättegång.

Kontaktlistor för dig som är vuxen och möter ensamkommande barn och unga

116 000 – journummer för försvunna barn

116 00 är det EU-gemensamma journumret för att anmäla försvunna barn. I Sverige drivs tjänsten av SOS Alarm. Journumret är tillgängligt dygnet runt, året om, oavsett i vilket EU-land du befinner dig. På journumret kan du dygnet runt:

- Anmäla om ditt barn försvunnit.
- Anmäla att du hittat ett barn som är anmält försvunnet.
- Anmäla om du påträffar ett barn som är vilse eller som kommit bort från sin familj.
- Söka information om ditt försvunna barn.

Hälso- och sjukvård

Elevhälsan

Elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande samt stöder elevens utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan finns på grund- och gymnasieskola och kan exempelvis bestå av specialpedagog, kurator, skolsköterska och psykolog. För mer information och kontaktuppgifter, kontakta aktuell skola.

Sjukvårdsrådgivningen

Samtal med sjuksköterska, kontaktas vid oklara hälsotillstånd och funderingar.

Webbplats: www.1177.se

Telefon: 1177

Språk: Svenska, arabiska, somaliska, finska

Asyl- och flyktinghälsovården Kalmar län

Hälsostöd för asylsökande och nyanlända i länet.

Webbplats: <https://www.1177.se/Hitta-vard/Kalmar/Kontakt/Asyl-och-flyktinghalsovarden-Kalmar/>

Telefon: 0495 -125 05 (Hultsfred), 0480-384 37 (Kalmar)

Språk: Svenska, men med tillgång till tolk

Barn- och ungdomshälsan

För barn och ungdomar 6–17 år samt deras familjer. Råd, stöd och kortare behandling vid besvär så som oro, ilska, stress eller ledsenhet samt kriser eller konflikter i hemmet. I Kalmar län finns barn och ungdomshälsan i Kalmar och Västervik.

Webbplats: <https://www.1177.se/Hitta-vard/Kalmar/Kontakt/Barn-och-ungdomshalsan-Kalmar/>

Telefon: 0480-384 80 (Kalmar och Västervik)

Språk: Svenska, men med tillgång till tolk

Barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning (BUP)

Specialiserad psykiatrisk behandling till barn och unga upp till 18 år. I Kalmar län finns BUP i Kalmar, Oskarshamn, Vimmerby och Västervik.

Webbplats: www.1177.se

Telefon: 0480-816 94 (Kalmar), 0491-782 298 (Oskarshamn), 0492-176 72 (Vimmerby), 0490-863 72 (Västervik)

Språk: Svenska

Psykiatrisk akutmottagning

Om ungdomen är över 18 år.

Webbplats: www.1177.se

Telefon: 0480-817 70 (Kalmar), 0490-864 73 (Västervik)

Språk: Svenska

Rädda Barnens centrum för barn och unga

Stockholm, Malmö, Göteborg. För barn som utsatts för våld och övergrepp, flyktingbarn och deras familjer samt barn och ungdomar som av olika skäl lider av psykisk ohälsa och inte får den hjälp de behöver inom hälso- och sjukvården.

Webbplats: www.rb.se

Telefon: 08-698 90 (växel, fråga efter Centrum för barn och unga)

E-post: centrum@rb.se

Språk: Svenska

Röda Korsets Vårdförmedling (Stockholm)

Vård för papperslösa.

Nationell rådgivning: 020 – 211 000 (kostnadsfritt) eller 0709-40 67 23 (endast sms)

E-post: papperslos@redcross.se

Stöd

BRIS – Vuxentelefon om barn

Prata kring oro om egna eller andra barn upp till 18 år. Kuratorer svarar och syftet är att den som ringer ska få stöd, vägledning och information om hur hen kan bidra till att förändra ett barns situation till det bättre.

Webbplats: www.bris.se

Telefon: 0771-50 50 50 (anonymt)

Språk: Svenska

Rädda Barnen – Orostelefon

Samtalsstödjare, svarar på frågor kring våldsbejakande extremism. Syftet med orostelevonen är att stödja de människor som befinner sig i närheten av en person som dras till våldsbejakande extremism, men också för att ge råd och information kring ämnet.

Webbplats: www.rb.se

Telefon: 020-100 200 (gratis, anonymt och syns inte på telefonräkningen)

Språk: Svarar på flera språk

Nationella hjälplinjen

Kostnadsfri psykologisk hjälp.

Telefon: 020-22 00 60

Brottsofferjouren (BOJ)

Ger stöd till alla brottsutsatta. Brottsofferjouren kan ge samtalsstöd, råd och vägledning, information om polisanmälan, förhör och rättegång.

Webbplats: www.boj.se

Telefon: 0200-21 20 19 (gratis och anonymt)

Språk: Svenska

Nationella sekretariatet mot prostitution och människohandel (NMT)

Svarar på frågor kring oro om barn/unga är utsatta för människohandel och exploatering. Regionskoordinatorer för Blekinge, Kalmar, Kronoberg, Skåne.

Telefonnummer: 020-390 000

Webbplats: www.nmt.sverige.se

Information om rättigheter

Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO)

Frågor, synpunkter eller tips om missförhållande. IVO ger vägledning på en generell nivå.

Webbplats: www.ivo.se

Telefon: 010-788 50 00 (växel)

Språk: Svenska

UNICEF Sverige

Webbplats: www.unicef.se

Telefon: 08-692 25 00

E-post: unicef@unicef.se

Kontaktuppgifter Kalmar län

Region Kalmar län

Telefon (växel): 0480-840 00

Webbplats: www.regionkalmar.se, www.1177.se

Länsstyrelsen Kalmar län

Telefon (växel): 010-223 80 00

Webbplats: www.lansstyrelsen.se/kalmar

Migrationsverket

Telefon (Högsby): 010-485 89 24

Webbplats: www.migrationsverket.se

Polisen

Telefon: 112 (akut), annars 114 14

Webbplats: www.polisen.se

Kommuner

Vill du nå socialtjänsten för kontakt, orosanmälan eller andra ärenden ringer du *dagtid till kommunens växel* och ber att få prata med socialtjänsten

Kvällar och helger kan du nå socialjouren/social beredskap i vissa kommuner genom att ringa **112** som hänvisar dig vidare. Se respektive kommuns webbplats för information om vad som gäller

Borgholms kommun

Telefon (växel): 0485-880 00

E-post: kommun@borgholm.se

Webbplats: www.borgholm.se

Emmaboda kommun

Telefon (växel): 0471-249 000

E-post: kommunen@emmaboda.se

Webbplats: www.emmaboda.se

Hultsfreds kommun

Telefon (växel): 0495 -24 01 00

E-post: kommunen@hultsfred.se

Webbplats: www.hultsfred.se

Högsby kommun

Telefon (växel): 0491-290 00

E-post: kommun@hogsby.se

Webbplats: www.hogsby.se

Kalmar kommun

Telefon (växel): 0480-45 00 00

E-post: kommun@kalmar.se

Webbplats: www.kalmar.se

Mörbylånga kommun

Telefon (växel): 0485-470 00

E-post: kommun@morbylanga.se

Webbplats: www.morbylanga.se

Mönsterås kommun

Telefon (växel): 0499-170 00

E-post: kommun@monsteras.se

Webbplats: www.monsteras.se

Nybro kommun

Telefon (växel): 0481-45 000

E-post: kommun@nybro.se

Webbplats: www.nybro.se

Oskarshamns kommun

Telefon (växel): 0491-880 00

E-post: kommunen@oskarshamn.se, servicecenter@oskarshamn.se

Webbplats: www.oskarshamn.se

Torsås kommun

Telefon (växel): 0486-331 00

E-post: info@torsas.se

Webbplats: www.torsas.se

*Vimmerby kommun***Telefon (växel):** 0492-76 90 00**E-post:** kommun@vimmerby.se**Webbplats:** www.vimmerby.se*Västerviks kommun***Telefon (växel):** 0490-25 40 00**E-post:** vasterviks.kommun@vastervik.se**Webbplats:** www.vastervik.se

Bilaga 7 – Information för dig som är barn eller ungdom

Här har vi samlat information som riktar sig till dig som är ensamkommande barn eller ungdom. Informationen finns även på webbplatsen www.lansstyrelsen.se/kalmar/ensamkommande.

På nästa sida får du tips om vem du kan kontakta när du har frågor eller behöver hjälp, oavsett var du befinner dig. Det finns även en beskrivning om vad som händer när vi inte vet var du är.

Barns råd till andra barn:

"Du är inte ensam!
Våga prata med andra
barn och vuxna om
hur du mår"

"Rym inte från ditt
boende och våga gå
till skolan även om du
inte har uppehålls-
tillstånd"

Stöd för barn och unga: Uppgifter som kan vara bra att ha!

Miniila app: A helping hand for newcomers

Appen ger stöd till barn på flykt genom Europa och fungerar i sju europeiska länder (Sverige, Belgien, Storbritannien, Italien, Grekland, Bulgarien och Tyskland).

Appen ger information om var du kan få hjälp med frågor i ditt närområde. Stödet delas in i kategorierna: Hjälp/stöd, mat, skydd, familj, toalett/dusch, hälsa, utbildning, kläder, nöjen, asyl, förmyndare. Informationen läggs in på engelska och översätts sedan via projektets tolkverksamhet till relevanta språk.

Rädda barnens stödlinje/helpline

Rädda barnens stödlinje för dig som har flytt till Sverige och behöver prata med någon.

www.rb.se

0200-77 88 20 (gratis och anonymt)

Språk: Arabiska, dari, pashto, svenska och engelska

BRIS – telefon för barn och unga

När du är ledsen, orolig eller behöver någon att prata med. För barn under 18 år som önskar kontakt med kurator.

www.bris.se

116 111 (gratis och anonymt)

Skapa ett bris-konto och ta kontakt via chatt eller e-post

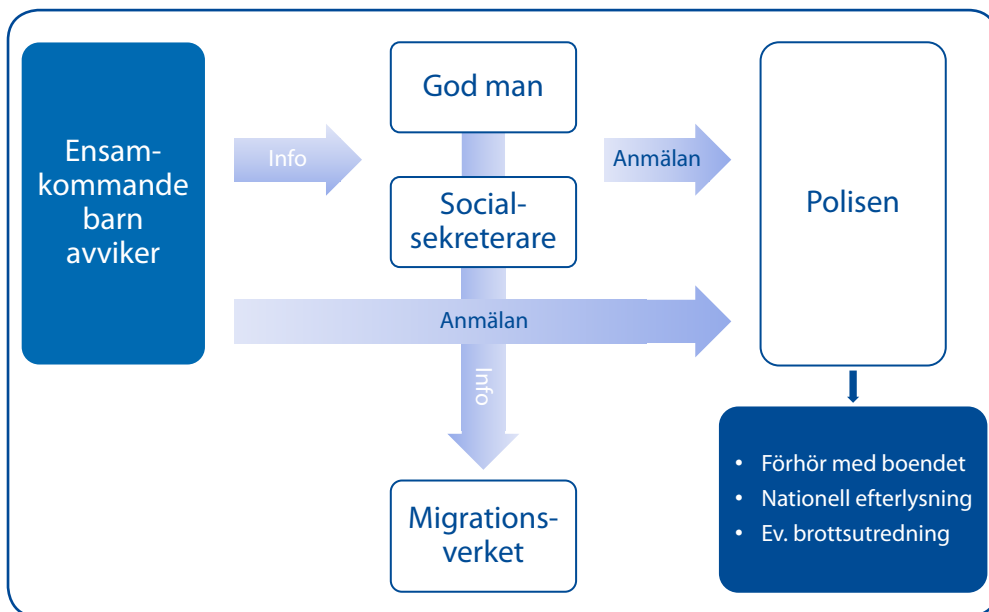
Språk: Svenska

Vad händer när vi inte vet var du är?

Om du plötsligt försvinner startar ett arbete för att ta reda på vad som har hänt och var du är. Vi kommer att leta efter dig för att se till att du mår bra och att du inte utsatts eller utsätts för brott.

Om du försvinner anmäls du som försvunnen till polisen. Det är socialtjänsten eller god man som kommer att anmäla ditt försvinnande och dela information om dig, hur du haft det i boendet och hur du mått. Socialtjänsten kommer också att berätta för andra verksamheter i kommunen att du har försvunnit så att även de kan hålla utkik efter dig. Även skolan och Migrationsverket kommer att få information.

Polisen kommer att undersöka ditt försvinnande genom att ta reda på mer information från exempelvis boendepersonal. God man och boendepersonal kommer att försöka nå dig genom de kontaktuppgifter du tidigare har lämnat, exempelvis genom telefonsamtal eller e-post.

Bilden beskriver vad som händer när vi inte vet var du är.

Om du hittas

Om du hittas kan du uppleva att du kommer att få många frågor om vem du är, vad som hänt och vilken kommun du kommer från. Frågorna ställs för att säkerställa att du mår bra och att du inte varit utsatt för något brott. Du väljer själv **vad** du vill berätta och för **vem**.

När vi vet vem du är kommer du antingen att mötas upp av personal från socialtjänsten som följer med dig tillbaka till ditt boende, eller få skjuts till socialtjänsten med hjälp av polisen.

Tillsammans kan vi skydda fler barn och unga. Ensamkommande barns försvinnanden måste alltid tas på allvar av oss alla. För att öka skyddet runt barnen behöver vi samverka och samordna våra insatser i det förebyggande arbetet, i det akuta skedet när ett barn försvinner samt när ett barn påträffas.

Verksamhetsstödet är ett underlag för gemensam kunskap om riskfaktorer, vikten av barn och ungas delaktighet samt checklistor och rutiner där roller, ansvar och tillvägagångssätt synliggörs.

Gemensamt kan vi skapa en tryggare tillvaro för ensamkommande barn och unga som sökt skydd i Kalmar län.

Länsstyrelsen
Kalmar län

www.lansstyrelsen.se/kalmar